

Дем'янчук М. А.,

к.е.н., доцент

Колеснікова О. Г.,

здобувач вищої освіти бакалаврського рівня

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Перехід в цифровий світ став загальним трендом для всіх учасників фінансового ринку. Відповідно прогнозів до 2030 року всі фінансові установи функціонуватимуть в електронному вигляді як сервіси, особисті електронні помічники і додатки. Сучасні тенденції розвитку фінансового сектора вказують на те, що в майбутньому фінансові установи перестануть бути фінансовими інститутами, а трансформуються в екосистеми, що акумулюють в собі не тільки фінансові послуги, а й послуги підприємств-партнерів. Маючи доступ до величезної аудиторії своїх клієнтів, вони можуть типізувати їх на певні сегменти і пропонувати їм ефективні рішення. Усе спрямовано на те, щоб клієнт фінансової установи отримував максимальний широкий набір сервісів, які дозволяли б закривати проблеми тієї чи іншої частини його повсякденного життя, причому сервісів не тільки фінансових, а й близьких до фінансових. В повній мірі це виправдано не тільки на рівні окремої фінансової установи, а й на рівні усієї фінансової системи України. Саме тому проблема розвитку фінансової екосистеми України набуває в останні роки надзвичайно важливого значення. Водночас, для вирішення цієї проблеми необхідно унормувати велике різноманіття чинників, елементів такої екосистеми, та сформувати відповідну стратегію розвитку з метою визначення пріоритетів, з'ясування проблем та встановлення шляхів їх подолання. Не зважаючи на те, що кількість публікацій в цій сфері активно зростає, серед вчених відсутня єдність у визначенні основних понять. Серед вітчизняних науковців, які займаються вивченням проблеми цифрової трансформації діяльності фінансових установ, можна виділити Т. Васильєва, А. Долгушина, С. Кириленко, В. Корнівську, Л. Кузнецову, С. Леонова, Н. Полторадневу, П. Рубанова, О. Степаненка. Як показали дослідження до 2020 р. в Україні було проведено значну роботу з фінансовим сектором з метою його підготовки до впровадження фінансової екосистеми. Для цього було прийнято значну кількість нормативно-правових актів Національним банком України (НБУ), направлених на [1]:

1) удосконалення і осучаснення порядку здійснення емісії електронних платіжних засобів та операцій з їх використанням, захисту прав споживачів та урахування сучасних тенденцій на ринку;

2) створення умов для збільшення безготівкових розрахунків через запровадження нового виду рахунків – рахунок умовного зберігання (Escrow);

3) створення Експертної ради з питань комунікації з інноваційними компаніями та проектами;

4) внесення змін до Програмних продуктів, які використовуються на фондовому ринку, та програмного забезпечення автоматизованих, інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем, призначених для здійснення професійної діяльності на фондовому ринку, депозитарної діяльності Центрального депозитарію цінних паперів.

5) сприяння використанню новітніх ІТ-технологій учасниками фінансового сектору та забезпечення надійності функціонування ІТ-інфраструктури НБУ виконані окремі заходи проекту Будівництва основного центру оброблення даних регулятора НБУ (ЦОД НБУ) в частині побудови ІТ-інфраструктури (модернізація мереж та систем збереження даних) з розміщенням нового обладнання в існуючих серверних приміщеннях НБУ з можливістю подальшого перенесення цього обладнання до нового основного ЦОД НБУ;

6) розроблення проекту Національної стратегії підвищення рівня фінансової грамотності.

Реалізація Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року дозволила покращити окремі показники, які свідчать про готовність фінансового сектору до впровадження фінансової екосистеми. Проте FinTech в Україні перебуває на етапі зародження та налічує більше ніж 60 компаній з різним ступенем зрілості. Фактично, найбільшим FinTech-прикладом в країні є АТ КБ «Приватбанк» (до націоналізації), технологічні послуги якого випереджали не лише локальний український ринок, але й європейський [2]. Серед послуг фінансової екосистеми АТ КБ «ПриватБанк» найбільшим попитом користуються послуги, які входять до сегменту платежів та мобільних гаманців і рітейл-банкінгу

(«Приват24», «ІРАУ», «Фотокасса»), що пояснюється значною кількістю користувачів даних послуг; багатофункціональним інтерфейсом; відсутністю конкурентів; більш раннім часом їх впровадження порівняно з іншими послугами. Варто зазначити, що значно менший обсяг запитів до послуг з блокчейну, краудфандингу та фінансового менеджменту пояснюються обмеженим та дуже специфічним колом споживачів даних послуг. Однак не лише банки намагаються створити власні екосистеми. В Україні, мобільний оператор ПАТ «Київстар» пропонує платформу мобільних платежів «Смартгроші», якою скористалися понад 1 млн. клієнтів. До Vodafone Pay – послуги від ПрАТ «ВФ Україна» з моменту запуску долучилось понад 150 тис. клієнтів з середнім чеком 350 грн.

Таким чином, можна стверджувати, що на сьогодні в Україні склалася ситуація, коли інфраструктура та інші фактори є сприятливими для впровадження фінансової екосистеми. Не зважаючи на певне відставання, від запланованих показників Україна значно просунулася на шляху цифровізації фінансових послуг, про що свідчить зростання партнерства банків та інших фінансових установ в цій сфері.

Література:

1. Звіт про виконання комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/CP_finsektor_2020_report_2020-final.pdf?v=4 (дата звернення 22.05.2020).
2. Фінтех в Україні: тенденції, огляд ринку та каталог. URL: https://data.unit.city/fintech/fgt34ko67mok/fintech_in_Ukraine_2018_ua.pdf (дата звернення 22.05.2020).